U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Daniely Zemanové a soudců Zdeňka Kühna a Petra Mikeše v právní věci žalobců: **a) D. N.**, **b) I. B.**, **c) nezl. O. B.**, **d) nezl. D. B.**, zast. Mgr. Dominikou Kovaříkovou, advokátkou se sídlem Horní náměstí 365/7, Olomouc, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutím žalovaného ze dne 24. 6. 2015, čj. OAM-380/ZA-ZA02-P06-2015 a čj. OAM-378/ZA-ZA02-P06-2015, o kasační stížnosti žalobců a) a b) proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 29. 3. 2016, čj. 63 Az 2/2015-91,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

III. Ustanovené zástupkyni žalobců a) a b) Mgr. Dominice Kovaříkové, advokátce, **se přiznává** odměna a náhrada hotových výdajů ve výši **5260 Kč**, která bude proplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

[1] Rozhodnutím ze dne 24. 6. 2015, čj. OAM-380/ZA-ZA02-P06-2015, Ministerstvo vnitra (dále jen „žalovaný“), neudělilo žalobci a) mezinárodní ochranu dle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“). Rozhodnutím ze dne 24. 6. 2015, čj. OAM-378/ZA-ZA02-P06-2015, potom žalovaný neudělil mezinárodní ochranu dle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona o azylu žalobkyni b) a jejím nezletilým synům, žalobcům c) a d).

[2] Žalobce a) a žalobkyně b) jsou manželé, kteří společně ve městě Dněpropetrovsku vychovávali dvě nezletilé děti žalobkyně b). Žalobce a) pravidelně odjížděl pracovat do Moskvy, při svých zpátečních cestách z Ruska se opakovaně setkal s ústrky ze strany ukrajinských celníků a policistů, kteří jej prohlíželi, označovali ho jako diverzanta; žádali

po něm peníze s tím, že si musí rozmyslet, zda patří do Ruska či na Ukrajinu. Událostí, která rodinu přiměla opustit Ukrajinu, byla návštěva dvou maskovaných mužů u nich doma. Požadovali zaplatit 3000 USD do válečného fondu. Podle jejich názoru si žalobce a) peníze vydělal u okupantů (Rusů), musí je proto odevzdat po dobrém či po zlém. Vyhrožovali, že jinak přijde o byt a odnese to i jeho manželka. Žalobce a) mužům peníze přislíbil. Žalobkyně b) po tomto incidentu odjela s dětmi ke své matce. Ještě před jejím odjezdem ohlásili případ milici. Vzhledem k tomu, že neměli svědky ani útočníky neznali, sdělila jim milice, že pro ně v tu chvíli nemůže nic udělat a mají je zkusit přivolat, až je muži opět navštíví, aby je mohli zadržet. Za dva dny se muži vrátili pro peníze, žalobce a) požádal čas pro zaplacení, tentokrát jej však zbili. Kopali jej přes polštář, takže útok nezanechal žádné stopy. Na milici už se znovu neobracel, neboť byl přesvědčen, že to nemá smysl. Žalobce a) na to utekl za žalobkyní b), která pro všechny zajistila zájezd do České republiky. Na Ukrajině pociťovali útlak také z toho důvodu, že mluví rusky. Vyloučili proto možnost se v rámci Ukrajiny přestěhovat, jelikož západní Ukrajina rusky mluvící neakceptuje a v dalších oblastech probíhají boje. V případě návratu se obávají, že by útočníci, kteří po žalobci a) chtěli peníze, mohli splnit své výhrůžky a žalobce a) zabít.

[3] Žalovaný neshledal tvrzení žalobců pro udělení mezinárodní ochrany dostatečná. Útok mužů v jinak nespecifických uniformách automaticky neznamená jejich příslušnost k jakýmkoliv oficiálním ozbrojeným složkám Ukrajiny. Šlo o nelegální jednání soukromých subjektů, které byli zcela evidentně motivováni čistě ekonomickými důvody. Žalobcům rovněž vytkl, že v zemi původu nevyužili všechny dostupné prostředky ochrany. Žalobci mají možnost vnitřního přesídlení, konkrétně do města Krivoj Rog, kde má žalobce a) byt a nejedná se o oblast, která je bezprostředně ohrožena ozbrojenými střety.

[4] Krajský soud v Brně (dále jen „krajský soud“) řízení vedená o samostatných žalobách žalobce a) a žalobkyně b), žalobce c) a žalobce d) usnesením spojil ke společnému řízení. Názoru žalovaného přisvědčil a žaloby proti jeho rozhodnutím rozsudkem napadeným kasační stížností zamítl.

II. Kasační stížnost

[5] V kasační stížnosti, resp. v jejím doplnění, proti tomuto rozsudku žalobci a) a b) (dále jen „stěžovatelé“) namítli, že žalovaný i krajský soud přihlíželi pouze k oficiálním zprávám vydávaným organizacemi Amnesty International, Human Rights Watch a Úřadem Vysokého komisaře OSN pro lidská práva, které však čerpají pouze z oficiálních zdrojů a nezohledňují zcela specifické postavení jednotlivců na Ukrajině, jejich bezmoc čehokoliv se domoci a absenci informací. Listiny založené ve spise neprokazují skutečnou situaci obyvatel Ukrajiny, zejména těch rusky mluvících.

[6] Stěžovatelům stále hrozí reálné nebezpečí zatažení do vojenského konfliktu, které se naopak postupem času zvětšuje, soud měl proto aplikovat alespoň institut doplňkové ochrany. Na podporu svých tvrzení stěžovatelé předložili dva dopisy – jeden od matky žalobce a), která na Ukrajině žije ve městě Krivoj Rog a žalobce a) varuje, že se na něj dotazují vojáci z Žovtneveho okresního vojenského výboru, kteří ho zřejmě chtějí povolat do války. Druhý dopis je od matky žalobkyně b), která stěžovatele informuje, že

pokračování

na Ukrajině stále umírají lidé. Navštívili jí příslušníci ukrajinské policie a člen armády, kteří se o stěžovatele zajímali a dotazovali se, kdy se vrátí. Stěžovatelé navrhli provést těmito dopisy důkaz s tím, aby si soud zajistil jejich překlad a současně dotazem na příslušná úřední místa Ukrajiny ověřil pravdivost v nich obsažených tvrzení.

[7] Stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[8] Žalovaný se ve svém vyjádření ke kasační stížnosti zopakoval některé argumenty uvedené v jeho rozhodnutí, ztotožnil se závěry krajského soudu a navrhl její zamítnutí.

III. Hodnocení Nejvyššího správního soudu

[9] Ve věcech mezinárodní ochrany se Nejvyšší správní soud po posouzení přípustnosti kasační stížnosti v souladu s ustanovením § 104a zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s."), zabývá otázkou, zda podaná kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, Nejvyšší správní soud takovou kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou.

[10] Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž interpretoval neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*". O přijatelnou kasační stížnost se dle výše citovaného rozhodnutí může jednat v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele.

[11] Nejvyšší správní soud konstatuje, že v posuzované věci nevyvstala právní otázka, která by doposud nebyla judikaturou Nejvyššího správního soudu řešena.

[12] Stěžovatelé spatřují důvody zakládající přijatelnost podané kasační stížnosti v nedostatečně zjištěném skutkovém stavu věci ve správním řízení. Žalovanému i krajskému soudu vytýkali, že se přiklonili pouze k obsahu oficiálních zpráv vydávaných organizacemi Amnesty International, Human Rights Watch nebo Úřadu Vysokého komisaře OSN pro lidská práva, aniž uvedli, v čem konkrétně jsou údaje ve zprávách uvedených organizací ohledně stavu na Ukrajině chybné. Takto obecně vymezené námitky posuzoval Nejvyšší správní soud již například v usnesení ze dne 29. 10. 2008, čj. 1 Azs 67/2008-112, nebo rozsudcích ze dne 18. 1. 2006, čj. 6 Azs 386/2004-40, ze dne 21. 12. 2005, čj. 6 Azs 235/2004-57, ze dne 16. 5. 2004, čj. 1 Azs 45/2004-47, ze dne 28. 4. 2004, čj. 1 Azs 22/2004-42, ze dne 18. 12. 2003, čj. 5 Azs 22/2003-41, nebo ze dne 20. 11. 2003, čj. 2 Azs 27/2003-59. Zprávy organizací Amnesty International nebo Human Rights Watch jsou obecně vnímány jako dostatečně objektivní a nezávislý zdroj informací. Tvrzení, že zprávy nezohledňují "*zcela specifické postavení jednotlivců na Ukrajině, jejich bezmoc čehokoliv se*

domoci a absenci informací" a "*neprokazují skutečnou situaci obyvatel Ukrajiny, zejména těch rusky mluvících"* postrádá konkretizaci toho, co by bylo možno hodnotit jako pronásledování ve smyslu udělení mezinárodní ochrany. Bez tohoto upřesnění nelze zprávám vytýkat, že neobsahují popis některých jevů, pokud by nebyly azylově relevantní. Nejvyšší správní soud v tomto ohledu neshledal v postupu žalovaného ani krajského soudu pochybení.

[13] Primárním zdrojem informací podstatných pro udělení mezinárodní ochrany je žadatel o udělení mezinárodní ochrany, z obsahu jeho žádosti se pak v následujících fázích řízení o udělení mezinárodní ochrany vychází. Žalovaný ani krajský soud nezpochybňovali důvěryhodnost událostí, které stěžovatelé na Ukrajině prožili, a nezlehčovali ani dopady, jaké jistě na život jejich rodiny měly. Dospěli nicméně k závěru, že skutková tvrzení stěžovatelů nesplňují zákonem stanovená kritéria pro udělení mezinárodní ochrany. Azyl jako právní institut je společně s doplňkovou ochranou jednou z forem mezinárodní ochrany, není univerzálním nástrojem pro poskytování ochrany před jakýmkoliv negativním jevem v zemi původu. Důvody pro poskytnutí azylu jsou zákonem vymezeny úzce, směřují na výjimečné a specifické případy pronásledování jedince státem, nepokrývají všechny možnosti porušení lidských práv a svobod.

[14] Stěžovatelé se domáhali udělení mezinárodní ochrany z důvodu obavy z postihu ze strany soukromých osob; motivaci jejich útoků spatřovali v příslušnosti ke skupině rusky mluvících obyvatel Ukrajiny. Judikatura Nejvyššího správního soudu konstantně zdůrazňuje, že pronásledování ze strany soukromých osob je důvodem přiznání azylu pouze ve výjimečných případech, kdy lze jednání těchto osob zjevně přičítat státu, případně stát vědomě neposkytuje proti jejich útokům svým obyvatelům ochranu (srov. zejména rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 11. 2003, čj. 6 Azs 12/2003-49, případně též rozsudky ze dne 20. 3. 2006, čj. 4 Azs 46/2005-80, ze dne 25. 8. 2006, čj. 8 Azs 170/2005-90, ze dne 10. 3. 2004, čj. 3 Azs 22/2004-38, a ze dne 18. 12. 2003, čj. 4 Azs 38/2003-36). Krajský soud v této souvislosti poukázal na to, že stěžovatelé do té doby neměli problémy z důvodu používání ruského jazyka, žalobce a) dokonce do té doby bez větších obtíží pracoval v Rusku. Nejvyšší správní soud tímto nezpochybňuje napětí, které na Ukrajině vzhledem k mezinárodní politice Ruska panuje, nicméně v případě stěžovatelů se důsledky tohoto napětí projevily pouze jednáním soukromých osob.

[15] Podmínkou pro možné přiznání doplňkové ochrany je vyčerpání všech dostupných (či vzhledem k okolnostem těch v úvahu přicházejících) prostředků vnitrostátní ochrany v zemi původu. Současně musí být zjevné, že tyto orgány nejsou schopny či ochotny účinnou ochranu poskytnout (srov. např. rozsudek ze dne 16. 9. 2008, čj. 3 Azs 48/2008-57, ze dne 30. 9. 2008, čj. 5 Azs 66/2008-70, publikovaný pod č. 1749/2009 Sb. NSS, ze dne 31. 10. 2008, čj. 5 Azs 50/2008-62, nebo ze dne 18. 12. 2008, čj. 1 Azs 86/2008-101, publikovaný pod č. 1806/2009 Sb. NSS). Stěžovatelé se sice obrátili na milici, přestože jim však bylo doporučeno v případě opakování útoku vyhledat jejich pomoc, zcela na tuto možnost rezignovali a ihned zemi původu opustili. Nepokusili se vyčerpat ani jiných možností ochrany, které by jim mohla poskytnout například policie.

[16] Pro shora uvedené Nejvyšší správní soud neshledal důvod pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání, neboť kasační stížnost svým významem podstatně

pokračování

nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Posuzovaná věc se netýká právních otázek, které dosud nebyly řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu, ani těch, které jsou judikaturou řešeny rozdílně, přičemž nebyl shledán důvod pro přistoupení k judikatornímu odklonu. Nejvyšší správní soud neshledal ani zásadní pochybení krajského soudu, ať už v podobě nerespektování ustálené a jasné soudní judikatury, či ve formě hrubého pochybení při výkladu hmotného nebo procesního práva. Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost podle § 104a s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[17] Vzhledem k tomu, že Nejvyšší správní soud kasační stížnost meritorně neprojednával, neprováděl z povahy věci ani navržený důkaz dopisy z Ukrajiny od matek stěžovatelů. Jejich obsah, který stěžovatelé předestřeli, by nemohl zvrátit shora uvedené závěry soudu.

[18] Výrok o náhradě nákladů řízení se při odmítnutí kasační stížnosti opírá o § 60 odst. 3, větu první, s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s.

[19] Ustanovené advokátce se dle § 35 odst. 8 s. ř. s. s přihlédnutím k § 7 bodu 5., § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. d) a § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), přiznává odměna za zastupování za jeden úkon právní služby (sepsání kasační stížnosti). Ustanovená advokátka v řízení zastupovala žalobce a) i žalobkyni b), ve smyslu § 12 advokátního tarifu jí proto za tento společný úkon náleží za každou zastupovanou osobu mimosmluvní odměna snížená o 20 %. Odměna za zastupování tak činí 4960 Kč, paušální náhrada hotových výdajů 300 Kč, celkem částka 5260 Kč, která bude proplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. srpna 2016

Daniela Zemanová
předsedkyně senátu